

แก๊งมั่งกรดำ จากเด็กชายขอบสู่แกนนำการพัฒนาเมืองขอนแก่น
 Black Dragon Gang from The Marginal Boys to
 The Development of Khon Kaen

กิตติ อินทรีย์¹ศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวิสุ²**บทคัดย่อ**

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาจุดเริ่มต้นและกระบวนการในการพัฒนามาเป็นแก๊งมั่งกรดำ 2) เพื่อศึกษาจุดเปลี่ยนของการกลับตัวมาเป็นแกนนำในการพัฒนาเมืองขอนแก่นของแก๊งมั่งกรดำ และ 3) ถอดบทเรียนที่ได้รับจากการศึกษาแก๊งมั่งกรดำในการนำไปพัฒนาเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 28 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง ผลการศึกษา พบว่า 1) แก๊งมั่งกรดำมีจุดเริ่มต้นจากนายประดิษฐ์จรัส อสุชีวะ หรือ เปี้ยก ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2541 มีการนำเอาสัญลักษณ์ศักดิ์สิทธิ์มาเป็นจุดศูนย์รวมใจของสมาชิกทำให้มีความน่าเกรงขามและเป็นที่ยอมรับของแก๊งอื่นๆ ในขณะนั้น การใช้สัญลักษณ์นี้เองส่งผลให้เกิดการเริ่มต้นจากการคนเพียงกลุ่มเล็กๆ นำไปสู่การขยายตัวของกลุ่มจนมีสมาชิกทั่วประเทศมากกว่า 500 คน 2) หัวหน้าแก๊งมั่งกรดำเป็นผู้ริเริ่มที่จะกลับตัวกลับใจ เขานำพาสมาชิกปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่การสร้างสรรค์สังคมซึ่งถือเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงของแก๊งมั่งกรดำ นำไปสู่การเป็นต้นแบบของการทำความดีแก่สมาชิกในแก๊ง 3) บทบาทของหัวหน้าแก๊งมีส่วนสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลง เปรียบเสมือนแรงขับเคลื่อนให้สมาชิกแก๊งหันมาประกอบอาชีพสุจริต ประกอบกับภาคชุมชนทั้งผู้นำและคนในชุมชนที่เข้าใจปัญหาและพร้อมที่จะยอมรับและแก้ไขเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนเหล่านี้ โดยการสนับสนุนของเทศบาลนครขอนแก่น ที่ได้ดำเนินการช่วยเหลือ ฟื้นฟูเด็กกลุ่มเสี่ยงซึ่งอยู่นอกระบบการศึกษาให้กลับเข้าสู่ระบบดั้งเดิม

คำสำคัญ การพัฒนาเด็กและเยาวชน, เด็กชายขอบ, แก๊งมั่งกรดำ

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the origin and development process of the Black Dragon Gang (hereinafter refers to as “the Gang”, 2) to study the transformation process of the Gang’s action which finally perform the leading role for the development of Khon Kaen City, and 3) to obtain the lessons learned from the study case of the Gang which would lead to the guideline for the development of the vulnerable youth. The sample group selected by the purposive sampling were : 10 members of the Gang, 8 community leaders and the public authorities concerning the mental and behavioral adjustment for the Gang’s members, the Gang members’ relatives and neighbors who were either directly or indirectly treated by the Gang’s actions.

The results revealed the foundation of the Gang of 500 uneducated youth members which was dated back on 1998 under the leading role of Mr. Pradith Asucheeva (Piak). Not only to be accepted and respected by another one, the sacred symbol used as the Gang’s emblem had significantly attracted the youth who were being neglected by their uninterested parents and had gradually increased the Gang’s member from 14 to 500 nationwide. There were 3 tiers regarding the structure of the Gang : the Head (Black Dragon) , the Vice Head (Tiger- Dragon), and the common members (Dragon).

For more than 10 years, the Gangs’ illegal and anti - social norms actions had been causing social problems in many aspects . That was the results of the Gang’s efforts for the youth members’ values shaping considering their fundamental needs for self-esteem, self – proudness, and the success of

¹ร.ต.อ. นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

²รองศาสตราจารย์ ดร., คณบดีวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

life. However, the actions of the group with collective values and psychological forces that treated their families, neighbors, and societies, had been investigating and deterring by the police officers and the public authorities.

The lesson learned from the study case of the Black Dragon Gang, which could lead to the protection and development of the vulnerable youth, was the significant role of the Gang's head as a driving force for either positive or negative actions of the Gang's member. Therefore, the family's inspiration for the adjustment of the Gang's head behavior from the illegal actions to the legally professions was also considered as the prompt adjustment for the member's. Thus, the family's attention, the community's leader and community members' understanding and acceptance, were accepted as the guideline for the behavioral adjustment of these youth. For instance, Khon Kaen Municipality's supportive roles in persuasion of the uneducated and vulnerable youth to return to the respective educational system, the roles of the concerned agencies such as the Office of Vocational Education for the vocational promotion , as well as the Quality Learning Foundation for the supportive actions for any current activities organized by related agencies. The collaborative actions of concerned parties such as the Head of the Gang, families, communities, local governments organizations, educational institutions, and the youth development agencies, had effectively created the concrete efforts for the behavioral adjustment of the members of the Black Dragon Gang ,as well as the efforts for the protection and development of the vulnerable marginal youth, which is one among the important factors for the peaceful society.

Keywords: development of the vulnerable youth, The Marginal Boys, Black Dragon Gang

บทนำ

วัยรุ่นถือเป็นวัยที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสังคมไทย นั่นคือหากวัยรุ่นได้รับการศึกษาที่ดีจะถือเป็นกลุ่มระดับมัธยมศึกษาของสังคม ในการที่จะคิดหาแนวทางเพื่อพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป เพราะฉะนั้นวัยรุ่นดีหรือไม่ดีจึงส่งผลกระทบต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก จะเห็นว่าสังคมไทยเรามีค่านิยมที่ว่า “เด็กวันนี้ คือผู้ใหญ่ในวันหน้า” ทำให้พิจารณาได้ว่าวัยรุ่นคืออนาคตในการพัฒนาสังคมไทยให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศได้ต่อไปในช่วงวัยของการเป็นวัยรุ่นจะมีความต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อนในกลุ่ม ต้องการเพื่อนที่มีความสนใจในสิ่งต่าง ๆ ลักษณะเดียวกับตนเอง คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในช่วงนี้วัยรุ่นจะมีความผูกพันกับกลุ่มเพื่อนมาก เพื่อนจึงมีอิทธิพลในความเป็นไปต่าง ๆ ของวัยรุ่นถ้าคบเพื่อนดีใฝ่ศึกษาก็จะชักชวนกระทำในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม ความสำเร็จก็จะเกิดขึ้นได้ในอนาคตแต่ถ้าคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น แซงรถ ดื่มแอลกอฮอล์ก็จะส่งผลต่อตัววัยรุ่นเอง รวมถึงสังคมและประเทศชาติ

แก๊งวัยรุ่น หรือเด็กแว้นเป็นรูปแบบของการรวมตัวของวัยรุ่นแบบหนึ่ง ซึ่งมีผลเสียมากกว่าผลดีเพราะเป็นการรวมกลุ่มในทางที่ไม่สร้างสรรค์ เช่น รวมตัวเพื่อแข่งมอเตอร์ไซด์ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญต่อสังคม

ความไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของทั้งตนเองและผู้อื่นและเป็นมูลเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น ขาดเรียนเนื่องจากนอนดึก ดื่มสุรา ปัญหาทางเพศ ปัญหาการติดยาเสพติดทั้งบุหรี่ยาสูบหรือยาบ้า ที่หนักที่สุดคือปัญหาอาชญากรรมสร้างความเสียหายให้กับทรัพย์สินและชีวิตของผู้อื่นที่เกิดจากความคึกคะนองจนขาดความยั้งคิด อย่างที่เป็นข่าวรายวันปรากฏตามสื่อต่าง ๆ และปัญหาเหล่านี้ในวันจะทวีความรุนแรงขึ้นซึ่งในปัจจุบันพบว่าเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเสี่ยงเพิ่มมากขึ้น เด็กและเยาวชนมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มแก๊งและสร้างปัญหา มีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างน่าเป็นห่วง

ในปัจจุบันเมืองขอนแก่นถือเป็นศูนย์กลางทางด้านการศึกษา ความเจริญ เศรษฐกิจ หน่วยงานราชการ บางหน่วยงาน และการคมนาคม ที่สำคัญของภูมิภาคอีสานตอนกลาง เป็นเมืองที่มีการพัฒนาอย่างครบทุกด้าน ในขณะเดียวกันผลของการพัฒนาทำให้เมืองขอนแก่นกลายเป็นสภาพเป็นเมืองที่ทันสมัยอันส่งผลให้เมืองของแก่นเกิดปัญหาต่าง ๆ มากมายทั้งปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ปัญหาอาชญากรรมปัญหายาเสพติด ปัญหาวัยรุ่น ฯลฯ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าปัญหาที่ขอนแก่นกำลังเผชิญอยู่นั้นเป็นปัญหาของสังคมเมือง โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับแก๊งวัยรุ่น หรือ "เด็กนอกระบบ" ที่หลุดจากระบบ 4 ชุมชนเทศบาลนคร

ขอนแก่น ได้แก่ ชุมชนบ้านสามเหลี่ยม ชุมชนบ้านศรีฐาน ชุมชนโนนทัน และชุมชนเหล่าธานี กว่า 1,275 คน รวมตัวเป็น "แก๊ง" กว่า 10 แก๊ง ครอบคลุมความวุ่นวาย เกิดปัญหามานานปีการ บ้างปัญหาแม่วัยรุ่น บ้างปัญหาก่อคดีอาชญากรรม เพียงเพราะถูกสังคมนัดพื้นที่ที่พวกเขาควรจะมี และทำหน้าที่ของเยาวชนเฉกเช่นเยาวชนคนอื่น (<http://www.komchadluek.net/news/edu-health/108941>) ซึ่งในจำนวนแก๊งต่าง ๆ ในเมืองขอนแก่น พบว่าแก๊งวัยรุ่นที่โด่งดังที่สุดในขอนแก่นนั่นคือ แก๊งมั่งกรดำ ซึ่งเริ่มตั้งกลุ่มเมื่อ 14 ปีก่อน มีการสืบทอดวัฒนธรรมกลุ่มจากรุ่นสู่รุ่น ข้อสังเกตที่เห็นได้เด่นชัด ว่าเป็นคนของแก๊งนี้ คือรอยสักมั่งกรดำที่ตัว หากอยู่ในระดับแกนนำกลุ่ม รอยสักมั่งกรจะใหญ่เต็มแผ่นหลังเด็กวัยรุ่นที่เข้ามาร่วมแก๊งส่วนใหญ่ ได้รับความเดือดร้อนจากครอบครัว จากตำรวจ บ่อยครั้งที่ความผิดเล็กน้อยของเด็กกลับถูกนำตัวเข้าสถานพินิจคุ้มครองเด็ก ซึ่งสถานที่แห่งนั้นไม่ได้ฝึกฝนให้เด็กเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แต่กลับเป็นสถานที่ฝึกฝีมือเพิ่มอาชญากรรมในสังคม (<https://www.gotoknow.org/posts/486210>) เทศบาลนครขอนแก่นได้เล็งเห็นความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของแก๊งมั่งกรดำซึ่งมีพลังมากแต่ใช้ในทางลบมาเป็นพลังในการพัฒนาเมืองอย่างสร้างสรรค์ต่อไป

ประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับแก๊งมั่งกรดำคือ จุดเริ่มต้นการรวมตัวของแก๊งมั่งกรดำมีที่มาอย่างไร มีเรื่องราวการพัฒนาและการรวมตัวของกลุ่มอย่างไร ซึ่งผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาจุดเปลี่ยนในการกลับตัวจากเด็กวัยรุ่นที่เคยหลงผิดและก้าวพลาดกับจังหวะของชีวิตเป็นส่วนเกินของสังคมเพราะมุ่งอยู่กับการขับซิมอเตอร์ไซด์ หลงไหลยาเสพติด และการขายบริการทางเพศ มาเป็นแกนนำในการพัฒนาเมืองขอนแก่นได้อย่างไรทั้งนี้เพื่อเป็นกรณีศึกษาและจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนในระดับพื้นที่อื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาจุดเริ่มต้นและกระบวนการในการพัฒนามาเป็นแก๊งมั่งกรดำ
2. เพื่อศึกษาจุดเปลี่ยนของการกลับตัวมาเป็นแกนนำในการพัฒนาเมืองขอนแก่นของแก๊งมั่งกรดำ
3. ถอดบทเรียนที่ได้รับจากการศึกษาแก๊งมั่งกรดำในการนำไปพัฒนาเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง

ระยะเวลาในการศึกษา

ผู้ศึกษาทำการเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาวิจัยในช่วงเดือนตุลาคม 2559 – เดือนมิถุนายน 2560

กลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มสมาชิกแก๊งมั่งกรดำที่เคยรวมกลุ่มกันในการสร้างความเดือนร้อนและรำคาญให้กับประชาชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่นซึ่งมีอยู่จำนวนมาก จากเด็กวัยรุ่นที่ครอบครัวแตกแยก ไร้การศึกษา และเร่ร่อนไร้ที่พึ่งพิง ได้รวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อนที่เหนียวแน่น ตั้งเป็นแก๊งนอกกฎหมาย ก่อคดีอาชญากรรม ได้เปลี่ยนจากการเดินบนเส้นทางมืดสู่การประกอบอาชีพสุจริต ที่สร้างเงินและสร้างโอกาสแก่ในสังคม ซึ่งปัจจุบันได้กระจัดกระจายกันประกอบอาชีพสุจริตต่าง ๆ ในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดใกล้เคียงซึ่งผู้ศึกษาวิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างจากสมาชิกแก๊งมั่งกรดำโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 คน

2. กลุ่มผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางความคิดและพฤติกรรมของสมาชิกแก๊งมั่งกรดำจากที่เคยหลงผิดสร้างความเดือนร้อนให้แก่สังคมกระทั่งปัจจุบันได้กลับตัวกลับใจมาเป็นแกนนำในการช่วยพัฒนาเยาวชนให้กับเทศบาลนครขอนแก่น เป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความสนใจของเด็กแก๊งมั่งกรดำจนเกิดเป็นโครงการต่าง ๆ ซึ่งทำให้เด็กด้อยโอกาสได้กลับมามีชีวิตใหม่อีกครั้ง และมองเห็นคุณค่าในตัวเองซึ่งผู้ศึกษาวิจัยได้เลือกกลุ่มผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่เกี่ยวข้องโดยการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 8 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

3. กลุ่มญาติพี่น้องและเพื่อนบ้านของแก๊งมั่งกรดำ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการกระทำของแก๊งมั่งกรดำ กระทั่งปัจจุบันแก๊งมั่งกรดำได้กลับตัวกลับใจ กลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้จึงเป็นผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) ที่สำคัญในการศึกษาวิจัยดังกล่าว เพื่อให้ได้กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวผู้ศึกษาวิจัยจึงใช้การสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาของผู้วิจัยนั้น ได้กำหนดเครื่องมือที่มีความเหมาะสมในการที่จะนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งจัดทำขึ้นสำหรับ 3 กลุ่มเป้าหมายที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งได้แก่ แบบสัมภาษณ์สำหรับสมาชิกแก๊งมั่งกรดำ แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่เกี่ยวข้อง และแบบสัมภาษณ์สำหรับญาติพี่น้องและเพื่อนบ้านของแก๊งมั่งกรดำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) ซึ่งเป็นการพูดคุยสนทนาตามธรรมชาติ (Naturalistic Inquiry) ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกร่วมกับการสนทนาแลกเปลี่ยนกับสมาชิกแก๊งม้งการค้า ผู้นำชุมชนและฝ่ายปกครองที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนญาติพี่น้องและเพื่อนบ้าน

การออกแบบโครงสร้างของข้อความและหัวข้อในการสนทนาที่จะสามารถนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์เป็นลักษณะปลายเปิด มีการกำหนดคำสำคัญมาใช้ประกอบในการสัมภาษณ์ร่วมกับการสนทนาจากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่เป็นตำรวจ ซึ่งข้อความในการสัมภาษณ์นั้นมีความยืดหยุ่นสามารถที่จะปรับเปลี่ยนถ้อยคำของข้อความให้มีความสอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนในแต่ละสถานการณ์เพื่อให้ได้ประเด็นที่ใช้ในการสนทนาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

จากนั้นรวบรวมข้อมูลแล้วตรวจสอบความถูกต้องเพื่อนำไปวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้วิธีการเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากนั้นสรุปนำเสนอเชิงพรรณนาความตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการศึกษา

1. **แก๊งม้งการค้ามีจุดเริ่มต้น**มาจากกลุ่มเด็กวัยรุ่นทั่วไปตระเวนสร้างความเดือดร้อนให้แก่สังคมโดยการก่อคดีอาชญากรรม เยาวชนเหล่านี้ถูกเรียกว่า เด็กชายขอบ ซึ่งเป็นเยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา ได้ตระเวนก่อความวุ่นวาย สร้างปัญหาให้แก่ครอบครัวและสังคมนานปีการ เช่น ปัญหาแม่วัยรุ่น หรือการตั้งครรภ์ในขณะที่ยังเป็นเด็ก หรือเยาวชน ปัญหาการก่อคดีอาชญากรรม ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ แก๊งม้งการค้า ซึ่งถือเป็นแก๊งที่มีสมาชิกมากที่สุด มีจุดเริ่มต้นจากนายประดิษฐ์จรัส อสุชีวะ หรือ เปี้ยก อายุ 50 ปี ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าแก๊งม้งการค้า ซึ่งมีสมาชิกประมาณ 500 คน ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2541 มีการนำเอาสัญลักษณ์ศักดิ์สิทธิ์มาเป็นจุดศูนย์รวมใจของสมาชิกทำให้มีความน่าเกรงขามและเป็นที่ยอมรับของแก๊งอื่น ๆ ในขณะนั้น การใช้สัญลักษณ์นี้เองส่งผลให้เกิดการเริ่มต้นจากคนเพียงกลุ่มเล็กๆ นำไปสู่การขยายตัวของกลุ่มจนมีสมาชิกทั่วประเทศ ซึ่งสมาชิกโดยทั่วไปของแก๊งม้งการค้าเป็นเด็กและ

เยาวชนที่ไม่ได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครอง กระบวนการในการพัฒนามาเป็นแก๊งม้งการค้าเริ่มจากจำนวนสมาชิกจำนวน 14 คน มีการเพิ่มจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นมากกว่า 500 คน ซึ่งสมาชิกเหล่านี้เองต่างกระจายอยู่เขตพื้นที่ต่าง ๆ ถึง 16 จังหวัด โดยมีการบริหารและควบคุมสมาชิกของกลุ่มด้วยระบบพีระมิดแบ่งเป็น 3 ระดับ ประกอบด้วยตำแหน่งสูงสุดของแก๊ง คือ หัวหน้าแก๊งม้งการค้า ตำแหน่งรองลงมา คือ มังกรพยัคฆ์ และตำแหน่งม้งกร ซึ่งถือเป็นสมาชิกทั่วไปของแก๊ง รูปแบบการดำเนินกิจกรรมของแก๊งม้งการค้า แสดงออกเป็นพฤติกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมในวงกว้างทำให้แก๊งม้งการค้าเป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป จากจุดเริ่มต้นที่แก๊งม้งการค้าต่อต้านสังคมแบบทุนนิยมที่ไม่เป็นธรรม นำไปสู่การผันตัวเองออกจากระบบกฎหมายของสังคม เริ่มมีการก่อเหตุทะเลาะวิวาทในระดับบุคคล กระทั่งขยายตัวเป็นปัญหาระดับใหญ่ขึ้น รูปแบบการดำเนินกิจกรรมของแก๊งม้งการค้า เป็นกิจกรรมที่ก่อปัญหาแก่สังคมทั้งสิ้น กล่าวคือแก๊งม้งการค้าทำกิจกรรมทุกอย่างที่ขัดกับกฎหมายและระบบระเบียบอันดีของสังคมเป็นวัฒนธรรมกลุ่มที่สืบทอดกันมานับ 10 ปี การยอมรับ ปฏิสัมพันธ์ภายในแก๊งม้งการค้านั้นออกมาในด้านลบกล่าวคือสังคมต่างรู้จักแก๊งม้งการค้าว่าเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนที่สร้างปัญหาต่างๆ นานา ซึ่งผลของพฤติกรรมของพวกเขาเหล่านั้นได้ส่งผลกระทบต่อครอบครัว เพื่อนบ้าน และสังคมเป็นวงกว้าง นำไปสู่การพยายามกวาดล้างของเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ซึ่งการกล่อมเกลาสมาชิกในกลุ่มของแก๊งม้งการค้าใช้ระบบความเชื่อและค่านิยมที่มีอยู่ในตัววัยรุ่น นั่นคือความต้องการได้รับการยกย่องนับถือ ความภาคภูมิใจในตนเอง รวมถึงความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ที่กล่าวมานี้เองจึงเป็นสิ่งกล่อมเกลาสมาชิกในกลุ่มให้ร่วมอุดมการณ์เดียวกัน

2. **ผู้ที่มีบทบาทในการสร้างจุดเปลี่ยน** ได้แก่ ครอบครัว ซึ่งเปี้ยก หัวหน้าแก๊งม้งการค้าเป็นผู้ริเริ่มที่จะกลับตัวกลับใจหลังจากการเสียชีวิตของแม่ที่เขารักยิ่ง การจากไปของแม่ในขณะที่เขายังไม่ทันได้ดูแลและตอบแทนพระคุณ ทำให้เปี้ยกมีแนวคิดหรือมุมมองใหม่ที่ต้องการกลับตัวกลับใจซึ่งถือเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของอนาคตแก๊งม้งการค้า และนำพาสมาชิกปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่การสร้างสรรค์สังคมซึ่งถือเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงของแก๊งม้งการค้า นำไปสู่การเป็นต้นแบบของการทำความดีแก่สมาชิกในแก๊ง และองค์กรปกครองท้องถิ่น ซึ่งเทศบาลนครขอนแก่น ได้กำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ ในการพัฒนาเทศบาลนครขอนแก่น มีกิจกรรมหรือองค์ความรู้ที่ถ่ายทอดสู่จุดเปลี่ยนของเด็กชายขอบ เพื่อให้เกิดเป็น

กระบวนการเพื่อการเรียนรู้ตัวเอง และเคารพตนเอง ท้ายที่สุดแล้วทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ลึกซึ้ง ทั้งในเรื่อง สุขภาพและการศึกษา โดยได้ร่วมกับสำนักงานส่งเสริม สังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) ซึ่งเข้ามา สนับสนุนกิจกรรมที่ได้ดำเนินการอยู่แล้ว ทำให้การ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของแก๊งม้งกรดำดังกล่าวเป็นรูปธรรม มากยิ่งขึ้น ซึ่งแก๊งม้งกรดำได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการ สร้างสรรค์สังคมเอื้ออาทร เช่น การเป็นจิตอาสาในการ ซ่อมแซมบ้านเรือน สร้างศูนย์การศึกษา การจัดค่ายอบรม ห้องเรียนสัญจร

3. บทเรียนจากการศึกษาแก๊งม้งกรดำ จาก จุดเริ่มต้นที่เทศบาลนครขอนแก่น ได้สำรวจกลุ่มเยาวชนวัย เรียนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น พบว่ามีเด็กกลุ่มเสี่ยงกว่า หนึ่งพันคนที่ไม่ได้เรียนหนังสือ และเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการ ก่ออาชญากรรม การดำเนินการช่วยเหลือ พี่นุฟ ดึงเด็กนอก ระบบกลุ่มนี้กลับเข้าสู่ระบบดั้งเดิมจึงเกิดขึ้น โดยได้ร่วมกับ เปี้ยก ซึ่งเป็นหัวหน้าแก๊งม้งกรดำที่กลับตัวกลับใจจึงร่วม เสนอหนทางแก้ไข เทศบาลนครขอนแก่นได้ส่งเสริมให้มี กิจกรรมเป็นของตัวเอง เช่น ร้านนม ตลอดจนโครงการ พัฒนาอาชีพตามความถนัด โดยร่วมกับสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ที่เข้ามาส่งเสริมการประกอบอาชีพ และสำนักงานส่งเสริม สังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) ที่สนับสนุนกิจกรรมที่ได้ดำเนินการอยู่แล้ว ทำให้การ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของแก๊งม้งกรดำดังกล่าวเป็นรูปธรรม มากยิ่งขึ้น บทเรียนจากการศึกษาแก๊งม้งกรดำ จึงเห็นได้ว่า เป็นตัวอย่างของการพัฒนาคนที่มีประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิภาพทั้งนี้เกิดจากการร่วมมือร่วมใจกันของทุกภาค ส่วนโดยไม่ผลักภาระความรับผิดชอบนำไปสู่สังคมแห่ง ความสุขต่อไป

อภิปรายผล

1. ปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่น จากการศึกษาพบว่า สมาชิกแก๊งม้งกรดำส่วนใหญ่เป็นเยาวชนที่มีปัญหา เช่น ครอบครัแตกแยก ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ปัญหา ยาเสพติด ปัญหาการหนีเรียน นำไปสู่การรวมตัวของ เยาวชนซึ่งถือเป็นเด็กชายขอบ ที่ต้องการแสดงออกในด้าน ลบเพื่อสร้างความสนใจหรือเรียกร้องความสนใจจาก ครอบครัและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลจันทร์ ทศนชัยกุล (2549) ที่ได้ศึกษาเรื่องการทำผิด ของเด็กและเยาวชน : กรณีชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ ผลการวิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนมีอายุเฉลี่ยขณะกระทำ ความผิด 17 ปี การศึกษาส่วนใหญ่ระดับ ป.6 การกระทำ ความผิดส่วนใหญ่กระทำในเวลากลางคืน สาเหตุจาก

ครอบครัที่มีจำนวนร้อยละ 60 ปัญหาครอบครั คือ ครอบครัแตกแยก ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูกไม่ดี ขาด ความรักและความอบอุ่น อีกทั้งบรรยากาศภายในครอบครั ไม่มีดี มีความรุนแรงทั้งคำพูดและการกระทำ จึงเป็นปัจจัย ผลักดันให้เด็กและเยาวชนออกจากบ้าน สาเหตุพฤติกรรม เสี่ยงของวัยรุ่นดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ วชิราวุธ หนูยอด (2552) ที่ได้ทำการศึกษานวทางการ แก้ไขปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่นขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าพฤติกรรม เสี่ยงของวัยรุ่นมีสาเหตุมาจาก 1) ด้านร่างกาย มีสาเหตุจาก การถูกกระตุ้นด้วยยาหรือสารเสพติดบางชนิด รองลงมาคือ ความบกพร่องทางสมอง ความพิการทางร่างกายและการ เคลื่อนไหว และมีโรคประจำตัวที่รักษาไม่หาย 2) ด้านจิตใจ มีสาเหตุจากครอบครัที่ยุ่งยาก คับแค้น รองลงมาคือ มีความรู้สึกต่อพ่อแม่ไปในทางที่ขัดแย้ง มีความรู้สึกขัดแย้ง กับสังคมรอบข้าง เป็นคนเก็บกดอยากได้อะไรต้องได้ดังใจ มีความรู้สึกขัดแย้งกับสถาบันการศึกษา มีความรู้สึก รัก เกลียดและมีความรู้สึกขัดแย้งกับครูอาจารย์ และ 3) ด้าน สภาพแวดล้อม มีสาเหตุจากกลุ่มเพื่อนที่คบสูงที่สุด รองลงมาคือแหล่งอบายมุขสื่อต่าง ๆ และพื้นฐานทาง ครอบครั ผลการศึกษาวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของจตุพร เจือจินดา (2556) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมของแก๊งจักรยานยนต์ วัยรุ่น พบว่าสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมแข่ง รถจักรยานยนต์บนถนนสาธารณะในยามวิกาลทั้ง 5 คน มีสาเหตุจากสภาพครอบครัแตกแยก หย่าร้าง การอบรม เลี้ยงดูไม่เหมาะสม ได้แก่ เลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยแบบ ตามใจ ใช้อำนาจในการอบรมสั่งสอน และขาดความอบอุ่น

การกล่อมเกลาสมาชิกในกลุ่มของแก๊งม้งกรดำ ใช้ระบบความเชื่อและค่านิยมที่มีอยู่ในตัววัยรุ่น นั่นคือความ ต้องการได้รับการยกย่องนับถือ ความภาคภูมิใจในตนเอง การทำตามเพื่อนเพื่อให้ยอมรับเป็นพวกเดียวกัน เป็นการ แสดงออกในลักษณะเห็นเพื่อนดีกว่าพ่อแม่ ญาติพี่น้อง ความต้องการความรักความอบอุ่น และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น เป็นการหาที่พึ่งมาเสริมความมั่นคงในจิตใจตนเอง ความ ต้องการแสดงความสามารถของตนออกมา ความอยากเด่น อยากรอง อยากรู้ให้ผู้อื่นยกย่องเป็นลักษณะเฉพาะของวัยรุ่น ผลจากการศึกษาดังกล่าวจึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริรัตน์ พันแก้ว (2557) ที่พบว่าสาเหตุพฤติกรรมเสี่ยงของ วัยรุ่นมาจากอิทธิพลของเพื่อน การติดสิ่งมีเมาหรือยาเสพติด และการเที่ยวกลางคืนตามสถานบันเทิง

2. พฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น ส่วนใหญ่เกิดจาก การคบเพื่อน อยากรู้ อยากรอง การมีปัญหาคอครั ซึ่ง ส่งผลต่อการเรียนตามมา นอกจากนี้การหันมาเสพยาเสพติดก็เป็นอีกหนึ่งสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น

ซึ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นในปัจจุบัน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี กล่าวคือ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต หรือแม้กระทั่งสื่อสังคมออนไลน์ที่เข้ามาส่งผลให้ผู้คนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้สะดวกขึ้น จึงเป็นช่องทางของการรวมกลุ่มแก๊ง นำไปสู่การยอมรับนับถือเอาพฤติกรรมที่ต่อต้านสังคมในแก๊งมาสู่ครอบครัวและสังคม เกิดเป็นปัญหาสังคมตามมา ซึ่งแก๊งม้งกรดำ เป็นแก๊งที่มีชื่อเสียงสามารถรวบรวมเอาเยาวชนที่อยู่นอกระบบมารวมตัวกันอย่างมากมายมหาศาลเพื่อสร้างความเดือดร้อนให้แก่สังคม โดยมีค่านิยมภายในการก่อวินาศกรรมและการก่ออาชญากรรมตลอดจนการสร้างปัญหาในชุมชน ผลจากการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครา พลายนหาร (2553) พบว่าพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น ที่มีระดับความรุนแรงมาก เกิดจากปัญหาสาเหตุ คือ การดื่มสุรา สูบบุหรี่ การเสพยาบ้า รองลงมาคือ การหนีเรียน เล่นการพนัน พุดจา ก้าวร้าว และชู้สาว ปัญหาเพศสัมพันธ์ ได้แก่ การตั้งท้องในวัยเรียน ซึ่งเป็นปัญหาวัยรุ่นที่มีระดับความรุนแรงในระดับปานกลาง โดยมีปัจจัยสาเหตุหลัก 3 ส่วน คือ ตัววัยรุ่นเอง มีความคิดคะนอง อยากรอง และพฤติกรรมการเล่นแบบ ปัจจัยด้านครอบครัว คือ พ่อ แม่ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอน ครอบครัวแตกแยก ขาดความอบอุ่น และวัยรุ่นอาศัยอยู่กับปู่ย่าตายาย ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม คือ เพื่อน ชักชวน สื่อลามก หน่วยงานภาครัฐไม่ดูแลใส่ใจปัญหาวัยรุ่น ชุมชนไม่มีสถานที่ให้เด็กทำกิจกรรม ส่งผลกระทบดังนี้คือ วัยรุ่นมีความประพฤติไม่เรียบร้อย ไม่จบการศึกษา มีปัญหา ด้านสุขภาพ ทำให้ครอบครัวมีภาระทางการเงิน ครอบครัว ขาดความสุข ชุมชนและสังคมอ่อนแอ คนขาดคุณภาพ เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีให้กับรุ่นน้อง เกิดปัญหาหลักขโมยในชุมชน

3. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางลบของวัยรุ่น

พบว่า แนวทางและวิธีการป้องกันแก้ไขพฤติกรรมเสี่ยงในเด็กและเยาวชนควรเกิดจากการร่วมมือกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องโดยเริ่มจากครอบครัว สถานศึกษา และหน่วยงานของรัฐในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็ยก หัวหน้าแก๊งม้งกรดำเป็นผู้ริเริ่มที่จะกลับตัวกลับใจหลังจากการเสียชีวิตของแม่ซึ่งถือเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของอนาคตแก๊งม้งกรดำ และนำพาสมาชิกปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่การสร้างสรรค์สังคมซึ่งถือเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงของแก๊งม้งกรดำ นำไปสู่การเป็นต้นแบบของการทำความดีแก่สมาชิกในแก๊ง และองค์กรปกครองท้องถิ่นก็มีส่วนสำคัญ โดยกิจกรรมหรือองค์ความรู้ที่ถ่ายทอดสู่จุดเปลี่ยนของเด็กชายขอบ เพื่อให้ เกิดเป็นกระบวนการเพื่อการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงตัวเอง ผลจากการศึกษาจึงสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ เสกสรร สนวา (2560) ที่ได้ทำการศึกษาการพัฒนาชุมชนใน

ชุมชนท้องถิ่นกับความเป็นพลเมือง พบว่า แนวทางการพัฒนามนุษย์ในชุมชนท้องถิ่นควรมี 2 แนวทาง กล่าวคือ การพัฒนาด้านการศึกษาให้เข้าใจ เข้าถึง ความหมายของประชาธิปไตยได้อย่างถูกต้องโดยอาศัยความร่วมมือจากผู้รู้ด้านประชาธิปไตย ตัวแทนภาคท้องถิ่น และผู้นำชุมชน และ การใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นกิจกรรมสำหรับการพัฒนามนุษย์ในชุมชนให้สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการเรียนรู้ร่วมกันได้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียม และสอดคล้องกับ อัครา พลายนหาร (2553) ที่ได้ศึกษาผลกระทบและแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายิวรุ่นในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลมะขามล้ม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า แนวทางการป้องกันและแก้ไข ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงในเด็กและเยาวชน ได้แก่ ครอบครัว ควรเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการป้องกันปัญหายิวรุ่น พ่อแม่ต้องปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้กับลูก ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำที่ถูกต้อง สร้างความอบอุ่นให้กับครอบครัว ภาครัฐต้องเข้ามาดูแล เช่น การก่อสร้างสวนสาธารณะเพื่อให้ครอบครัวได้มีกิจกรรมร่วมกัน ก่อสร้างลานกีฬา เพื่อให้เด็กได้รวมกลุ่มกันทำกิจกรรมที่เกิดประโยชน์แทนการใช้เวลาจับกลุ่มมั่วสุม ซึ่งเสี่ยงต่อพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหายิวรุ่นหรือจัดกิจกรรมศึกษาอบรมอย่างต่อเนื่องทุกปี นอกจากนั้น การศึกษาของจตุพร เจือจินดา (2556) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมของแก๊งจักรยานยนต์วัยรุ่น ยังพบว่า การให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล ทำให้วัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่ดี ใช้เวลาว่างเป็นประโยชน์มากขึ้น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และมีความเข้าใจตนเองมากขึ้น และ วชิราวุธ หนูยอด (2552) ยังพบว่าแนวทางแก้ไขปัญหายิวรุ่น พฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ทำได้โดย การส่งเสริมการมีอาชีพเสริมหรือการฝึกอบรมอาชีพ การให้คำปรึกษากับเยาวชนที่มีปัญหาเรื่องต่าง ๆ การจัดส่งเยาวชนที่มีปัญหา ยาเสพติดไปบำบัดรักษาหรือฟื้นฟู เป็นต้น และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของอัสระพงศ์ แซงมุกดา (2552) ที่ได้ศึกษา ผลการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการจัดกิจกรรมโครงการมวลชนสัมพันธ์เพื่อแก้ปัญหาเยาวชน ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธร อำเภอลำดวน จังหวัดขอนแก่น พบว่า โครงการมวลชนสัมพันธ์ ทำให้เขาเกิดการยับยั้งชั่งใจด้วยปัญญา และสามารถที่จะพัฒนาตนให้เป็นผู้เจริญทั้งทางกาย และจิตใจได้ในที่สุด

4. บทเรียนที่ได้รับจากการศึกษาแก๊งม้งกรดำ

ในการนำไปพัฒนาเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง พบว่า บทบาทของหัวหน้าแก๊งมีส่วนสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เปรียบเสมือนแรงขับเคลื่อนให้สมาชิกแก๊ง หรือ ลูกน้องกลับ

ตัวกลับใจ หันมาประกอบอาชีพสุจริต โดยมีแรงบันดาลใจมาจากครอบครัวซึ่งถือเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของอนาคต แก๊งมั่งกรดำ และนำพาสมาชิกปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่การสร้างสรรค์สังคม เข้าลักษณะของการคิดเป็น กล่าวคือ ราวการกระทำของตนมีผลต่อสังคม ทำแล้วตัดสินใจแล้วสบายใจและเต็มใจรับผิดชอบ แก้ปัญหาชีวิตประจำวันอย่างมีระบบ และรู้จักชั่งน้ำหนักคุณค่ากับสิ่งรอบๆ ด้าน (สุกิจจา จันทะชุม, 2557) ประกอบกับภาคชุมชนทั้งผู้นำและคนในชุมชนที่เข้าใจปัญหาและพร้อมที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนเหล่านี้ โดยการสนับสนุนของเทศบาลนครขอนแก่น ที่ได้ดำเนินการช่วยเหลือ พี่นุญ เด็กกลุ่มเสี่ยงซึ่งอยู่นอกระบบการศึกษาให้กลับเข้าสู่ระบบดั้งเดิม ซึ่งจากการสำรวจกลุ่มเยาวชนวัยเรียนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น 90 ชุมชน พบว่ามีเด็กกลุ่มเสี่ยงกว่าหนึ่งพันคนที่ไม่ได้เรียนหนังสือ และเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการก่ออาชญากรรม เมื่อมีหน่วยงานที่พร้อมจะแก้ปัญหาเช่นนี้ เบียด ซึ่งเป็นหัวหน้าแก๊งมั่งกรดำ จึงพร้อมที่จะกลับตัวกลับใจและร่วมเสนอหนทางแก้ไข จากการศึกษาครั้งนี้ จึงกล่าวได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั่นคือ เทศบาลนครขอนแก่นมีส่วนอย่างยิ่งที่จะช่วยในการพัฒนาเยาวชนกลุ่มนี้ให้กลับคืนสู่สังคมอย่างมีคุณภาพ บทบาทของการเป็นผู้นำแห่งการพัฒนาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของเมืองขอนแก่น นั่นคือ "พัฒนาเมืองสู่สากล สร้างสังคมแห่งความสุข" นอกจากนี้ยังมีภาคีเครือข่ายที่เข้ามามีส่วนร่วม เช่น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) เข้ามาส่งเสริมด้านการประกอบอาชีพ ซึ่งเทศบาลนครขอนแก่นได้วางรากฐานด้านการศึกษาให้ความสำคัญด้านการศึกษาเป็นลำดับแรก ใช้การศึกษา นอกระบบสร้างการยอมรับ โดยเด็กและเยาวชนชายขอบกลุ่มนี้จะได้กระบวนการเรียนรู้และรู้จักเคารพตัวเองนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ตรงจุด และยังได้ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับชาติที่เข้ามาสนับสนุนกิจกรรมที่ได้ดำเนินการอยู่แล้ว ทำให้การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของแก๊งมั่งกรดำดังกล่าวเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของวชิราวุธ หนูยอด (2552) ที่พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่นซึ่งทำได้โดย การฝึกอบรมอาชีพ การสังคมสงเคราะห์โดยบำบัดหรือฟื้นฟูเด็กด้อยโอกาส และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น

การร่วมมือกันของภาคส่วนต่างๆ ทั้งตัวผู้นำแก๊งเอง ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานการศึกษาทั้งในและนอกระบบ และหน่วยงาน

ในระดับชาติ ดังที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นภาพของการร่วมแรงร่วมใจกันตั้งแต่ระดับพื้นฐานใกล้ตัวเด็กและเยาวชน กลุ่มเสี่ยงหรือที่เรียกกันว่า เด็กชายขอบ ไปจนถึงการร่วมมือในรูปแบบของหน่วยงานรัฐในท้องถิ่นกระทั่งถึงหน่วยงานในระดับชาติ ที่ต่างตระหนักและรับรู้ถึงปัญหา และการที่จะแก้ปัญหาว่าต้องมาจากการร่วมมือโดยไม่ผลักระการแก้ไขปัญหาให้เป็นของใครคนใดคนหนึ่ง บทเรียนที่ได้รับจากการศึกษาแก๊งมั่งกรดำในครั้งนี้จึงนับได้ว่าเป็นข้อค้นพบจากการศึกษาที่สำคัญที่จะสามารถนำไปพัฒนาเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในบริบทที่ใกล้เคียงกันต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดเวทีหรือกิจกรรมสำหรับการพัฒนาเยาวชน หรือฝึกฝนให้เยาวชนกล้าแสดงออกอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดกิจกรรมแข่งขัน หรือการประกวด เพื่อส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนให้กล้าคิดกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง

1.2 ครอบครัว ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องควรผนึกกำลังเพื่อหาทางออกในการแก้ปัญหาเด็กเยาวชนชายขอบอย่างจริงจัง ควรมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อหาทางออกร่วมกันหรือดึงเอาเยาวชนที่กลับใจมาเป็นส่วนร่วมในการพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 ครอบครัวต้องไม่ผลักระการอบรมเลี้ยงดูให้แก่สถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานรัฐเพียงอย่างเดียว หากแต่ควรร่วมใจกันผนึกกำลังเป็นภาคีเครือข่ายในการพัฒนาเยาวชนตลอดจนการแก้ไขปัญหาที่ตรงจุด เช่น การใช้หลัก บวร (บ้าน วัด โรงเรียน)โดยการนำธรรมะเข้ามาใช้ในการปลูกฝังศีลธรรมและค่านิยมที่ดีแก่เยาวชน

2.2 สังคม ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลเยาวชนในท้องถิ่นเพื่อให้รู้เท่าทัน ซึ่งจะสามารถพัฒนาเยาวชนไปสู่การเป็นพลเมืองดี ตลอดจนการป้องกันปัญหาเยาวชนที่อาจจะเกิดขึ้นได้

2.3 จัดสถานที่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เช่น สวนสาธารณะ ห้องสมุดชุมชน สวนสุขภาพ ซึ่งจะทำให้เยาวชนหันมาทำกิจกรรมสร้างสรรค์ยิ่งขึ้น ตลอดจนการลดปัญหาพื้นที่เสี่ยง

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษารายกรณี (Case Study) ในชุมชนเพื่อลดปัญหาเยาวชนกลุ่มเสี่ยง

3.2 ควรมีการวิจัยบทบาทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในหน่วยงานอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการนำมาประยุกต์ใช้กับสังคมหรือชุมชนที่มีสภาพหรือบริบทใกล้เคียงกัน

เอกสารอ้างอิง

1. ขวัญเรียม แก้วสุวรรณ. (2554). **แก๊งเด็กแสบ' ใต้ดิน ขอนแก่นโมเดลสู่เด็กบดิน.** ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2559, จาก <http://www.komchadluek.net/news/edu-health/108941>
2. จตุพร เจือจินดา. (2556). **พฤติกรรมของแก๊งจักรยานยนต์วัยรุ่น.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
3. นवलจันทร์ ทัศนชัยกุล. (2549). **การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์.** กรุงเทพมหานคร : รายงานการวิจัย คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
4. วชิราวุธ หนุยอด. (2552). **แนวทางการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด.** รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
5. ศิริรัตน์ พันแก้ว. (2557). **แนวทางป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรตอนต้น (ปวช.) ที่ศึกษาในสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 อำเภอมืองจังหวัดขอนแก่น.** รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
6. สุกัจจา จันทะชุม. (2557). **เลี้ยงลูกอย่างไรให้คิดเป็นทำเป็น.** วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 5, 130-136.
7. เสกสรรค์ สนวา. (2560). **การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นกับความเป็นพลเมือง.** วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 7, 55-63.
8. สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพ (สสค.). (2554). **จากแก๊งกวนเมืองสู่ร้านนม ทางสว่างของเด็กแว้นขอนแก่น ชาวภาคี สสค.** ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2559, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/486210>
9. อัครา พลายนหาร. (2553). **ผลกระทบและแนวทางป้องกัน และแก้ไขปัญหาวัยรุ่นในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลมะขามล้ม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี.** รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
10. อิศระ พงศ์ แซงมุกดา. (2552). **ศึกษาผลการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการจัดกิจกรรมโครงการมวชน สัมพันธ์เพื่อแก้ปัญหาเยาวชนของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธร อำเภอลำสูง จังหวัดขอนแก่น.** วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.